

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ**

ПАВЛОВСЬКИЙ Павло В'ячеславович

УДК 338.45/.49:658.7/.8:005.4

**ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЛОГІСТИЧНИХ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ
ПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ**

Спеціальність 08.00.03 – економіка та управління
національним господарством

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Краматорськ – 2019

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет» Міністерства освіти і науки України (м. Слов'янськ).

Науковий керівник – доктор економічних наук, професор
Лазаренко Дмитро Олександрович,
Університет державної фіскальної служби
України (м. Ірпінь), професор кафедри податкової
політики

Офіційні опоненти:

доктор економічних наук, доцент **Шкрабак Ірина Володимирівна**, Донбаська державна машинобудівна академія Міністерства освіти і науки України (м.Краматорськ), професор кафедри менеджменту;

кандидат економічних наук **Варламова Марія Леонідівна**, Донецький національний університет імені Василя Стуса Міністерства освіти і науки України (м. Вінниця), доцент кафедри міжнародних економічних відносин.

Захист дисертації відбудеться *15 лютого 2019 року о 17-00* на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 12.105.03 у Донбаській державній машинобудівній академії Міністерства освіти і науки України за адресою: 84313, м. Краматорськ, вул. Академічна, 72, ауд. 1319.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Донбаської державної машинобудівної академії Міністерства освіти і науки України за адресою: 84313, м. Краматорськ, вул. Академічна, 72.

Автореферат розісланий *14 січня 2019 року*.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради
кандидат економічних наук, доцент

К.Є. Мойсеєнко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Головною тенденцією сучасності, з урахуванням процесів у світовій економіці, є поява нових факторів ефективності логістики, злиття її традиційних сфер застосування та утворення якісно нової стратегічної інноваційної системи – інтегрованої логістики. Найбільш яскраво це проявляється не тільки в міжфункціональній координації всередині підприємства, а у подоланні міжфірмових, міжгалузевих кордонів в економічно ефективних логістичних ланцюгах. Більшість комерційних організацій вже усвідомлюють реальну потребу в вдосконаленні системи логістичних бізнес-процесів (ЛБП) незалежно від того, в якій сфері вони працюють. Сучасні економічні умови вимагають від економіки об'єднання різних підприємств (промислових, торговельних, обслуговуючих) в єдині логістичні системи в межах галузевих комплексів. Вказані міркування є справедливими і для переробної галузі України, новітньою рисою якої є тяжіння до систематизації бізнес-процесів, орієнтованих на логістику, системних структурних перетворень з метою їх організації. Реальна потреба у формуванні інтегрованої системи логістичних бізнес-процесів стає перед промисловими комплексами, незалежно від галузевої приналежності та форми власності. Тому забезпечення теоретичних та методичних засад формування інтегрованих логістичних систем не тільки на рівні окремого підприємства, а й, що більш важливо, на рівні галузі та національної економіки в цілому, являє собою важливе наукове та прикладне завдання за умов сьогодення.

Слід підкреслити суттєвий рівень наукової теоретико-методичного інструментарію фундаментальних основ логістичного управління на рівні макроекономічних систем. Проблема розробки механізмів управління економічними системами присвячена велика кількість робіт вітчизняних і зарубіжних вчених: О. Амоші, В. Андрієнка, Г. Башаріна, І. Бланка, Р. Брейлі [*R. Brealey*], К. Друпі [*C. Drury*], В. Заруби, Р. Ларіної, Ю. Лисенка, Н. Касьянкової, О. Пушкаря, Н. Рекової, М. Чумаченка, І. Шкрабак та інших. Сучасні розробки в області бізнес-процесів знайшли відображення в роботах: Дж. Бауерсокса [*D. Bowersox*], В. Бобровника, М. Варламової, Н. Вохновського, А. Гаджинського, Г. Давенпорта [*H. Davenport*], Д. Лазаренка, М. Хаммера [*M. Hammer*], Дж. Чампі [*J. Champy*], Ю. Ойхмана, Г. Калянова, М. Робсона [*M. Robson*], Ф. Уллаха [*P. Ullah*]. Серед вітчизняних науковців, які ґрунтовно вивчали процеси логістичного управління, варто згадати М. Григорак, З. Каїру, Є. Крикавського, М. Окландера, Н. Тюріну, Т. Ревуцьку, І. Савенко, М. Сахацького, Н. Чухрай.

Незважаючи на широкий спектр науково-практичних розробок з проблем розвитку логістичного інструментарію в промислових комплексах, представлених провідними вітчизняними та зарубіжними вченими, слід відзначити, що тренд на галузеву інтеграцію актуалізує необхідність розробки та поглиблення науково-практичного аналізу перспективних напрямків логістичного вдосконалення, пов'язаних з моделюванням і пошуком оптимальних рішень для системи логістичних бізнес-процесів у переробній галузі. Слід відзначити також недостатню розробленість теоретичних та методичних положень, пов'язаних із формуванням системи логістичних бізнес-процесів у переробній галузі з передачею окремих функцій на субконтракцію, а

також питань їх практичного застосування. Усе вищезазначене обумовило вибір теми дисертації, визначило мету, завдання, логіку, зміст дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» Міністерства освіти і науки України за темою «Організаційні механізми і технології забезпечення інформативності облікових даних в процесі прийняття управлінських рішень» (номер держреєстрації 0115U003311, 2015-2018 рр.), у межах якої досліджено зміст контрольно-облікових та інформаційно-аналітичних інструментів управління бізнес-процесами, розроблені концептуальні положення формування системи логістичних бізнес-процесів (ЛБП) у переробній галузі на основі багатостороннього партнерства та запропоновано методичний підхід до оптимізації ланцюгів поставок в межах інтегрованої логістичної системи.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертації є обґрунтування теоретико-методичних та науково-практичних засад формування системи логістичних бізнес-процесів у переробній галузі, що ґрунтуються на необхідності врахування галузевих особливостей багатостороннього партнерства, оптимізації ланцюгів поставок та контролінгу субконтрактних відносин.

Для досягнення зазначеної мети в роботі поставлено такі *завдання*:

виявити основні тенденції світового та вітчизняного досвіду формування макроекономічних логістичних систем з урахуванням специфіки розвитку окремих галузі;

визначити характерні риси, місце та роль механізмів інтеграції в системі логістичних бізнес-процесів, знайти шляхи трансформації процедури прийняття управлінських рішень на підставі якісних шерінгових показників;

розробити методичний підхід щодо прийняття оптимальних рішень формування системи логістичних бізнес-процесів переробної галузі;

розробити економіко-математичну модель формування системи логістичних бізнес-процесів переробної галузі на основі оптимізації ланцюгів постачання за кількісними та якісними критеріями;

побудувати організаційно-інформаційний механізм управління логістичними бізнес-процесами переробної галузі;

вдосконалити процедуру контролю за реалізацією бізнес-процесів, які виведено у субконтрактацію, в межах галузевого комплексу;

розробити методичний підхід до оцінки впливу логістичної інтеграції на ефективність функціонування переробної галузі та національної економіки в цілому.

Об'єктом дослідження є процес управління логістичними бізнес-процесами переробної галузі в умовах багатостороннього партнерства.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та науково-практичні засади формування системи логістичних бізнес-процесів переробної галузі на основі оптимізації ланцюгів поставок.

Методи дослідження. Методичну основу дисертаційної роботи складає комплекс науково-теоретичних і прикладних розробок в області теорії управління ланцюгами поставок, організації, моделювання та оптимізації логістичних бізнес-процесів,

кооперації та інтеграції міжгалузевих об'єднань, загальнонаукові методи логічного та системного аналізу, індукції, дедукції, економіко-математичного моделювання.

У роботі застосовано методи діалектики, низку загальнонаукових підходів та спеціальних методів, що в сукупності дозволило досягти концептуальної єдності досліджень, зокрема: *абстрактно-логічний метод, узагальнення, системний і структурний підходи* (при обґрунтуванні ролі логістичної системи в управлінні розвитком переробної промисловості України; дослідженні теоретичних засад формування системи логістичних бізнес процесів; визначенні передумов управління ЛГБ переробної галузі в умовах багатостороннього партнерства); *порівняння, групування, аналізу та синтезу, статистичний аналіз* (при аналізі стану переробної галузі України, для реалізації логістичної інтеграції на основі реінжинірингу бізнес-процесів, для оцінки ефективності оптимізації ланцюгу поставок в умовах субконтрактації); *економіко-математичного моделювання* (в процесі оптимізації інтегрованого логістичного управління підприємствами переробної галузі); *теорії нечітких множин* (для оцінки якісних показників оптимізації логістичних бізнес-процесів); *логічного узагальнення* (при узагальненні результатів та формулюванні висновків дослідження). Використання вищезазначених методів дослідження дозволило досягти поставленої мети.

Інформаційну базу дослідження становлять склади законодавчі акти Верховної Ради України, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, дані Державної служби статистики України, фінансово-економічна звітність підприємств переробної галузі, монографічна та періодична література за темою дисертації, результати власних досліджень автора.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у поглибленні теоретичних засад, удосконаленні методичних підходів до формування системи логістичних бізнес-процесів переробної галузі. Результати та ключові положення дисертації, які характеризують її наукову новизну та відображають внесок автора в розвиток економічної науки, полягають у такому:

удосконалено:

теоретичні положення розвитку інтегрованої логістики, як концепції мультимодального управління матеріальними потоками, інформаційним обміном та господарськими процесами, які, на відміну від існуючих, передбачають використання шерінгових показників для оптимізації логістичних бізнес-процесів переробної галузі;

методичний підхід до формування системи ЛБП в умовах багатостороннього партнерства, що забезпечить зростання ефективності господарської діяльності підприємств переробної галузі завдяки комбінації галузевих ефектів («перелив виробничих потужностей») та інтеграційних (мережевих) екстерналій в рамках галузевих та регіональних промислових комплексів;

методичний підхід до реалізації організаційно-інформаційного механізму управління ЛБП переробної галузі, який на відміну від існуючих, враховує мінливий характер структури системи ЛБП, що будується в умовах реального часу та залежить від кон'юнктури ринку, конкретних цілей контрактора та шерінгових показників діяльності субконтракторів;

організаційну процедуру контролю за реалізацією бізнес-процесів, які виведено на субконтрактацію, що на відміну від існуючих базується на використанні контрольної-логістичного хронографу субконтрактних відносин;

дістали подальшого розвитку:

зміст поняття «логістичний бізнес-процес галузі» як сукупність взаємопов'язаних логістичних операцій та функцій, які здійснюються учасниками бізнес-середовища з метою реалізації галузевих проєктів, збільшення конкурентоспроможності галузі та розвитку регіону її локалізації, що дозволило виокремити економічну категорію «інтегрована логістична система», яка розуміється як довгострокове рівноправне партнерство юридично незалежних підприємств шляхом об'єднання їх ключових компетенцій з метою переміщення матеріальних і супутніх потоків в межах системи ЛБП на основі багатостороннього партнерства;

методичний інструментарій оцінки впливу логістичної інтеграції на ефективність функціонування переробної галузі, який дозволяє виокремити не лише внесок кожного учасника багатостороннього партнерства в результативність проєкту, але й врахувати синергетичний ефект отриманий завдяки міжрегіональній та міжгалузевій інтеграції;

аналітичне забезпечення процесу субконтрактації в переробній галузі, що на відміну від існуючого передбачає перенесення акцентів з переважно кількісних чинників до якісних критеріїв (шерінгових показників), які відображають характер взаємодії між усіма учасниками системи ЛБП та складають основу її оптимізації, що забезпечує мінімізацію витрат з одночасною максимізацією якісних показників.

Практичне значення одержаних результатів. Наукові результати дисертації доведені до рівня практичних рекомендацій і знайшли своє практичне застосування в діяльності окремих установ та організацій. Зокрема, матеріали дисертації були використані Миколаївською обласною державною адміністрацією при розробці Програми розвитку області до 2025 року (довідка №1282 від 12.08.2018 р.), Інститутом економіки промисловості НАН України при підготовці науково-методичних рекомендацій з розвитку публічно-приватного партнерства в процесі модернізації промисловості України (довідка №224/05 від 26.04.2018 р.). Елементи організаційно-інформаційного механізму управління логістичними бізнес-процесами було впроваджено в діяльність ТОВ «Інтер Агролайн» (довідка №166 від 13.03.2018 р.), ТОВ «Укрспецвантаж» високо оцінило процедуру контролю за реалізацією бізнес-процесів на основі контрольної-логістичного хронографу субконтрактних відносин (довідка №1/18-22 від 12.02.2018 р.), комплекс інструментів оцінки ефектів від реалізації системи логістичних бізнес-процесів апробовано в ТОВ «Акрукс Груп» (довідка № 06/16-10 від 26.02.2018 р.). Результати дисертації запроваджені в навчальний процес ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Слов'янськ) при викладанні дисциплін «Національна економіка», «Регіональна економіка (довідка б/н від 27.03.2018 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійним дослідженням, в якому автором здійснено оригінальний внесок у поглиблення теоретичних засад і розвиток методичних підходів до формування та оптимізації системи логістичних бізнес-процесів переробної промисловості. Основні висновки та пропозиції, сформульовані в дисертації, одержано автором особисто та викладено в

опублікованих роботах. З наукових робіт, опублікованих у співавторстві, використані лише ті ідеї, які отримані в результаті індивідуальних досліджень.

Апробація результатів дисертації. Результати дисертації обговорювалися та були схвалені на міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема: «Польсько-українське співробітництво в розв'язанні сучасних соціально-економічних проблем: наука, освіта, досвід» (Київ, Полтава, Слов'янськ, 2017), «Соціальна відповідальність: сучасні виклики» (Краматорськ, 2016), «Логістичні аспекти управління зовнішньоекономічною діяльністю» (Умань, 2016), «*Economics, management law: problems of establishing and transformation*» (Dubai, 2016).

Публікації. Основні положення дисертації висвітлено у 12 наукових працях, з яких: три – розділи у колективних монографіях обсягом 1,55 ум.-друк. арк.; п'ять – статті у наукових фахових виданнях України обсягом 2,26 ум.-друк. арк. (в т.ч. одна – у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз); чотири – публікації апробаційного характеру обсягом 0,79 ум.-друк. арк. Загальний обсяг публікацій становить 4,60 ум.-друк. арк.; особисто автору належать 3,64 ум.-друк. арк.

Структура й обсяг роботи. Дисертація складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (226 найменувань на 23 сторінках), трьох додатків (на 10 сторінках), містить 26 таблиць та 33 рисунки. Основний текст роботи викладено на 193 сторінках. Загальний обсяг роботи становить 226 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретико-методологічні засади формування галузевих систем логістичних бізнес-процесів**» досліджено та розвинуто місце та роль системи логістичних бізнес-процесів в економіці країни, розглянуто теоретичні засади логістичної інтеграції в переробній галузі, визначено передумови управління логістичними бізнес-процесами на основі використання шерінгових показників оптимізації господарської діяльності.

В сучасних умовах особливої актуальності набувають питання трансформації традиційних логістичних систем та їх генезис в рамках теорії та методології організації логістичної діяльності в формі інтегрованої системи. Сучасна логістична система – це особливо організована інтегрована макроекономічна система, що складається з сконцентрованої на деякій території групи взаємопов'язаних організацій (компаній, корпорацій, університетів, банків, державних установ), які взаємодоповнюють один одного і підсилюють конкурентні переваги окремих компаній і національної економіки в цілому, спрямована на організаційно-структурне та організаційно-аналітичне вдосконалення потокових процесів і потокових функцій будь-якого змісту у відтворювальному циклі.

Інтегрована система, в тому числі й логістична, є симбіозом інтеграційних і квазіінтеграційних процесів в межах сталого функціонування системи взаємопов'язаних і споріднених галузей. Переваги такої системи пов'язані, в першу чергу, зі спільним використанням ресурсів і активів учасників інтегрованої системи. Все це дозволяє в межах логістичної системи вирішувати такі завдання, як формування міжгалузевих матеріальних балансів; вибір видів і форм постачання та збуту продукції, орієнтованої на певні групи споживачів і виробників; розміщення

на заданій території складських комплексів загального користування, вантажних терміналів, диспетчерських (логістичних) центрів; вибір виду транспорту та транспортних засобів; організація транспортування й координація роботи різних видів транспорту в транспортних вузлах; оптимізація адміністративно-територіальних розподільчих систем для багатоасортиментних матеріальних потоків, тощо. Процеси і умови формування та функціонування інтегрованої логістичної системи представлені на рис. 1.

Рис. 1 – Модель формування та функціонування макроекономічної логістичної системи

Відповідно до моделі спочатку формуються і розвиваються системоутворюючі та системо підтримуючі умови. Далі відбувається процес формування логістичної системи. Макроекономічні логістичні системи доцільно розглядати з позиції об'єктної та процесної декомпозиції логістичної мережі з урахуванням принципу «потрійної спіралі» (взаємодія бізнесу, держави і науки) як сукупність певних структур. В цьому випадку логістична система крім структурних одиниць логістичної системи (мережа, канал, ланцюг) та ключових бізнес-процесів (логістичний процес, функція, операція) доповнюється елементами архітектури економічних систем. До складу макроекономічної логістичної системи включаються підприємства, організації, державні установи, заклади освіти, бізнес-асоціації та інші комерційні та некомерційні структури, в тому числі і суспільні, які виконують не тільки конкретні логістичні функції. Ключова економічна функція середовища – контракція, обмін між компонентами і підсистемами, створення умов для трансакцій. Ключовою є гармонізація діяльності та стану всіх підсистем логістичної системи з точки зору внутрішньої узгодженості змісту. Процесна структура визначає необхідні для формування та розвитку системи бізнес-процеси, формує карту ключових економічних і логістичних процесів.

Управління бізнес-процесами в рамках макроекономічної логістичної системи, яка складається з декількох партнерів – представників галузі – це одна з основних проблем, яка вирішується на базі процесного підходу. Останній полягає в тому, що в процесі управління акцент переноситься з суб'єктів господарювання на бізнес-

процеси, що представляють собою сукупність різних видів діяльності, та разом створюють результат, який має цінність, як для самої організації, так і для її ділових партнерів, споживачів та замовників.

Аналізуючи досвід функціонування підприємств переробній галузі України, можна відзначити, що, працюючи з рентабельністю менш, ніж 10 %, підприємства витрачають значні кошти, щоб зменшити витрати на логістику. За експертними оцінками, 70 % логістичних витрат припадає на транспорт, 25 % – на складське зберігання і близько 5 % – на управління логістичними потоками. Мінімум половина українських підприємств переробної галузі можуть зменшити логістичні витрати на 10-30 %, перепроєктувавши логістичні бізнес-процеси (ЛБП).

У якості логістичного бізнес-процесу галузі будемо вважати сукупність взаємопов'язаних логістичних операцій та функцій, що здійснюються учасниками бізнес-середовища з метою реалізації галузевих проєктів, збільшення конкурентоспроможності галузі та розвитку регіону її локалізації. Структура системи логістичних бізнес-процесів переробної галузі характеризується такими особливостями: множинний склад ЛБП переробної галузі; визначальна роль процесів управління та координації; наявність внутрішніх і зовнішніх ЛБП, які виконуються учасниками логістичної системи, необхідність забезпечення їх злагодженого функціонування. Важливим для формування структури логістичних бізнес-процесів є взаємодія учасників бізнес-структур в рамках виробничих і технологічних процесів, що пов'язано зі значною складністю виробничого циклу у переробній галузі, широкою номенклатурою продукції, що виробляється, та високою потребою в інноваціях. Так, інформаційно-комунікаційні складові системи дозволяють застосовувати в переробній галузі спільні бізнес-платформи і бази даних для планування та побудови субконтрактних відносин. Створення інтегрованої логістичної системи в межах галузі дозволяє застосовувати досягнення цифрової економіки у вигляді шерінг-платформ, що несе глобальні зміни і відкриває нові можливості у сфері логістики, допомагає не тільки створювати нові бізнес-процеси, а й раціональніше використовувати наявні ресурси, здійснити комплексну автоматизацію управління бізнес-процесами для всіх учасників субконтрактної мережі поставок в режимі онлайн.

У результаті формується система логістичних бізнес-процесів – єдина можлива форма існування логістики як інтеграційної функції управління матеріальними, фінансовими та інформаційними потоками. Під системою ЛБП переробної галузі пропонується розуміти довгострокове рівноправне партнерство юридично незалежних підприємств шляхом об'єднання їх ключових компетенцій з метою переміщення матеріальних і супутніх потоків в межах господарської діяльності на основі багатостороннього партнерства.

З позиції зовнішнього середовища переробна галузь України складається з регіональних комплексів. Тому макроекономічну систему ЛБП доцільно представити у вигляді системи руху матеріальних, фінансових, інформаційних потоків, які зв'язують регіональні комплекси з товарними ринками, іншими галузями економіки та організаціями, що працюють на ринку продуктів і послуг.

Можна констатувати, що логістична інтеграція передбачає зміну функціональної орієнтації управління на процесно-орієнтовану організацію та

визначає необхідність оптимізації переробної галузі в умовах багатостороннього партнерства, що здійснюється у вигляді субконтрактації промислових підприємств. Субконтрактні відносини чітко регламентують організаційні стосунки та функціональні дії всіх учасників, що зумовлює стрибок продуктивності праці всієї структури ланцюга бізнес-процесів і корінним чином змінює організацію діяльності всієї галузі. Процеси формування товарно-матеріальних запасів і організація бізнес-процесів постачання за умов використання механізму субконтрактації мають перелік переваг для учасників бізнес-системи: можливість сконцентрувати зусилля і ресурси на стратегічних напрямках діяльності підприємства; скорочення термінів постачання продукції; підвищення продуктивності праці і конкурентоспроможності підприємств та галузі в цілому; ефективна організаційна структура, економія адміністративного ресурсу; скорочення матеріальних запасів і комплектуючих на складах; прискорення оборотності оборотних коштів; збільшення рівня мобільності у використанні устаткування завдяки широкому вживанню гнучко-спеціалізованих виробничих систем; зниження розміру транзакційних витрат підприємств-партнерів.

Така спеціалізація дозволяє виробникам зосереджувати свої зусилля на ключовій діяльності та брати активну участь у різноманітних мережах бізнес-партнерів. Вибір партнера в системі ЛБП є завданням багатокритеріальної оптимізації, а розвиток механізму субконтрактації в переробній галузі дозволяє здійснити оптимізацію бізнес-процесів, забезпечивши посилення коопераційних та інтеграційних зв'язків між суб'єктами господарювання та економічним середовищем їх функціонування, сформувати оптимальну систему управління матеріальними, фінансовими та інформаційними потоками.

У другому розділі «**Методологічні засади моделювання логістичних бізнес-процесів переробної промисловості України**» визначено особливості та проблеми розвитку переробної промисловості України, запропоновано методичний підхід щодо формування логістичних бізнес-процесів, обґрунтовано методичні засади побудови економіко-математичної моделі оптимізації структури ланцюгів поставок у переробній галузі.

Переробна промисловість посідає значне місце у функціонально-галузевій структурі економіки та розвивається у тісному взаємозв'язку з економікою країни в цілому. Переробна промисловість України включає процеси фізичної або хімічної переробки матеріалів, речовин або компонентів з метою випуску нової продукції, хоча ці процеси не можуть бути застосовані як єдиний універсальний критерій для визначення виду виробництва. Перероблені матеріали, речовини або компоненти одержують з сировини, такої як продукція сільського, лісового та рибного господарства, добувної промисловості, продукція інших галузей переробної промисловості. Динаміка скорочення промислового виробництва за період 2010-2017 рр. в середньому склала 1,5 % по усій промисловості та 1,3 % – по переробній, але з врахуванням індексу цін виробників промислової продукції, ситуація, що склалася, є більш складною (рис. 2). Але не зважаючи на різкі коливання абсолютних значень показників, що досліджуються, слід відзначити тісний зв'язок між ними (коефіцієнт кореляції – 0,925). При цьому реальні обсяги валової доданої вартості у переробній промисловості та в цілому в економіці України у 2014-2017 рр. скорочувалися.

Рис. 2 – Динаміка реального ВВП та виробництва продукції переробної промисловості, 2014-2017 р., млн. грн

Стосовно питомої ваги переробної промисловості у фінансовому результаті підприємств України то, незважаючи на стабільне збільшення частки збиткових підприємств, а також різке падіння питомої ваги промисловості у фінансовому результаті підприємств України у 2015 р. до рівня 16,6 %, за результатами 2017 р., вона відновила свої позиції та досягла рівня 2012 р. – 18,4 %. В той же час рівень рентабельності підприємств переробної промисловості у 2017 році не перебільшував 4,6 %, що не дозволяє підприємствам ефективно розвиватися як самодостатнім господарським одиницям.

Однією з причин негативної ситуації, що склалася у переробній галузі є неузгодженість господарської діяльності підприємств різних галузевих комплексів, відсутність інтеграції між ними та територіальними громадами. Рішення зазначеної проблеми можливе за рахунок побудови макрологістичної системи – мультінодальної, гетерогенної, просторово розподіленої, функціонально-орієнтованої економічної структури, яка включає в себе підприємства та організації різних галузей та інфраструктуру, що розташовані в різних регіонах.

Структурна модель системи ЛБП переробної галузі (рис. 3) передбачає оптимізацію вибору субконтракторів з виробництва (V), складування (S), транспортування (D), інтеграції з бізнес-процесами контрактора (I), економії витрат на здійснення процесу субконтрактації з урахуванням їх взаємозв'язку (K), взаємозалежності (T) та репутаційних ризиків (Z).

Декомпозиція ЛБП дозволяє виділити основні групи вимог, що пред'являються до бізнес-процесів. Ступінь задоволення вимог дає можливість оцінити рівень досягнення цілей реалізації кожного логістичного процесу і сформулювати цільову функцію оптимізації параметрів вибору субконтракторів виробництва, складування, транспортування, інтеграції з бізнес-процесами контрактора, економії витрат на здійснення процесів субконтрактації:

$$M = \{Z, K, T, V, S, D, I\} \rightarrow \text{optim}$$

Процес субконтрактації в переробній галузі з урахуванням шерінгових показників визначає перенесення акцентів з переважно кількісних чинників, які мають чітку числову інтерпретацію, до якісних критеріїв, які відображають характер взаємодії між усіма учасниками системи ЛБП та складають основу її оптимізації. Оптимізація бізнес-процесів здійснюється шляхом вибору оптимальної логістичної схеми, виду субконтрактації, узгодження тарифів і умов оплати, визначення термінів і умов доставки, розрахунку потреби в транспортних засобах, що забезпечує мінімізацію ризиків з одночасною максимізацією якісних показників.

Рис. 3 – Структурна модель системи ЛБП переробної галузі

Рівень вимог, визначених контрактором на реалізацію субконтрактної схеми, доцільно представити у вигляді оптимізаційної моделі:

$$\left\{ \begin{array}{l} Z \leq Z_Q - \text{обмеження по репутаційним ризикам} \\ \sum_{i=1}^n V_i = V_Q - \text{обмеження по обсягу замовлення} \\ \sum t_n = \frac{V_Q}{\sum P_i} + t_s + t_t + t_d \leq t_0 - \text{обмеження по часу виконання замовлення} \\ \sum_{i=1}^n P_{ip} \geq P - \text{обмеження по виробничим потужностям} \end{array} \right.$$

$$Z_i = Z_v + \sum_{j=1}^m Z_z + \sum_{j=1}^{m-1} Z_d + \sum_{j=1}^m Z_r \rightarrow \min$$

де Z_i – репутаційні ризики на виконання замовлення в i каналі ланцюга поставок; Z_v – ризики виробництва кожного субконтракторів; m – кількість ланок в каналі ланцюга поставок; Z_z – ризики субконтракторів процесів зберігання, вантажно-розвантажувальних робіт, що виникають у всіх відповідних ланках ланцюга поставок в каналі; Z_d – ризики на доставку замовлення контрактору (сукупні транспортні ризики в каналі ланцюга поставок), що виникають при перевезенні між $m-1$ ланками каналу; Z_r – ризики на доведення замовлення до рівня необхідної виробничої готовності у всіх відповідних ланках каналу; i – кількість субконтракторів; n – кількість каналів; t_n – сукупний (плановий) час виконання замовлення субконтракторами; t_0 – час реалізації замовлення, визначений контрактором; V_Q – обсяг замовлення контрактора; P_i – виробничі потужності кожного субконтрактора; t_s – час виконання складських операцій та зберігання готової продукції; t_t – час транспортування продукції між ланками каналів; t_d – час додаткових операцій щодо поліпшення технологічної готовності.

Представлена система обмежень має наступне економічне значення:

1. Необхідність забезпечення рівня сукупних ризиків субконтрактації (Z) в межах припустимого рівня вимог на реалізацію замовлення, визначеного контрактором (Z_Q).

2. Сумарний обсяг виробництва, що виконується всіма субконтракторами та визначає рівень виробничих витрат на субконтрактацію ($\sum_{i=1}^n V_i$), обмежується обсягом виробництва в замовленні контрактора (V_Q).

3. Час виконання замовлення субконтракторами обмежується терміном, визначеним контрактором в замовленні та включає в себе не тільки час виконання виробничих операцій, але й час транспортування, виконання складських і підготовчих операцій, що безпосередньо впливає на величину відповідних витрат.

У третьому розділі «**Реалізація механізму управління логістичними бізнес-процесами підприємств переробної галузі**» удосконалено методичний підхід до формування та реалізації організаційно-економічного механізму управління ЛБП переробної галузі, оцінки впливу логістичної інтеграції на ефективність функціонування підприємств та реалізації функції контролінгу за допомогою контрольно-логістичного хронографу субконтрактних відносин.

Запропонована в роботі система логістичних бізнес-процесів переробної галузі дозволила розробити схему руху матеріальних, фінансових та інформаційних потоків для умов багатостороннього партнерства зі створенням координаційної ради міжгалузевого комплексу управління бізнес-процесами. Схема руху інформаційних потоків надає можливість проектування схем логістичних бізнес-процесів як координуючим органом (координаційною логістичною групою), так і самостійно кожним учасником інтегрованої логістичної системи. Крім того, вона є

універсальною і може використовуватися незалежно від галузевої приналежності та організаційної форми суб'єктів-учасників.

Організаційно-інформаційний механізм управління інтегрованими логістичними системами переробної галузі являє собою сукупність суб'єктів і об'єктів управління, які взаємопов'язані між собою за допомогою факторів, принципів, інструментів і функцій управління на базі інформаційного забезпечення, що є об'єднуючим елементом, в рамках формування оптимальних ланцюгів поставок з метою забезпечення промислового виробництва необхідними ресурсами (рис. 4).

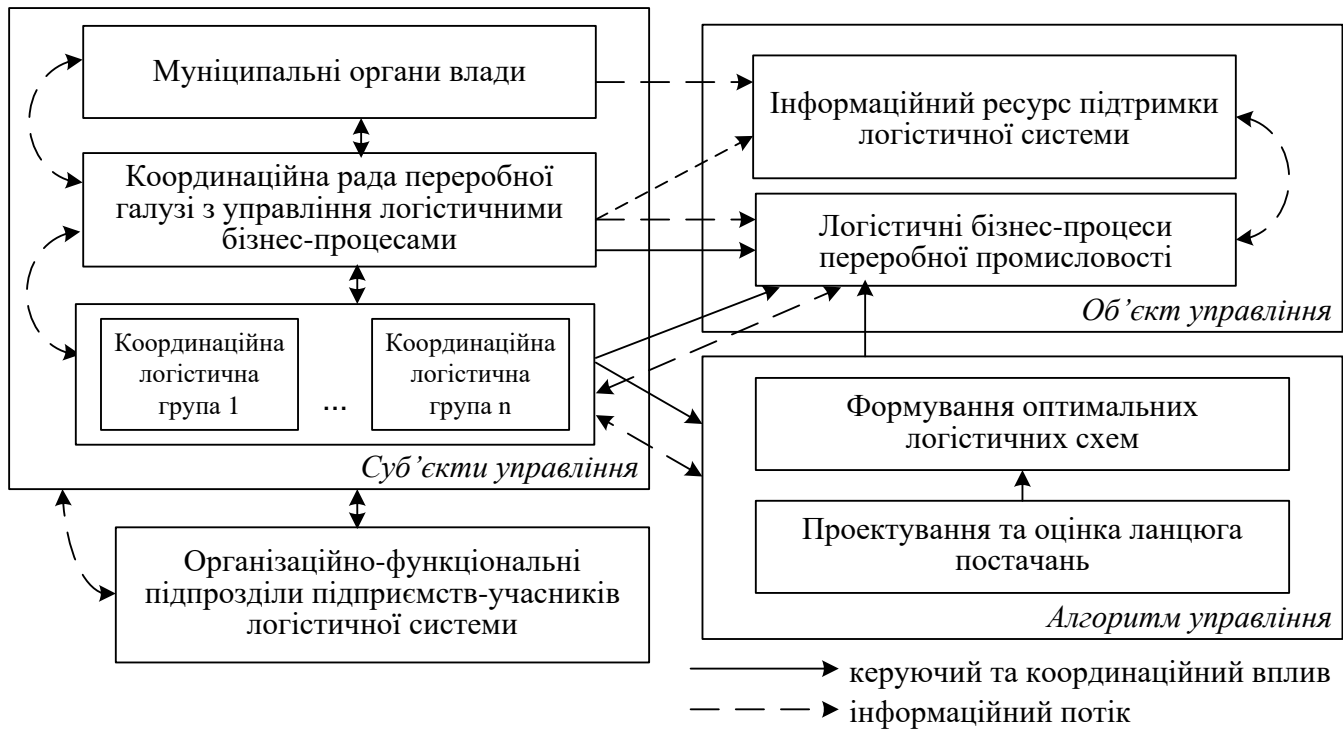

Рис. 4 – Схема організаційно-інформаційного механізму управління ЛБП переробної галузі

Реалізація запропонованого організаційно-інформаційного механізму досягаються в рамках двох напрямків:

на рівні координаційних логістичних груп, які створюються для кожного конкретного проекту – оптимізація логістичних бізнес-процесів – посилення інтеграційної функції субконтрактації на галузевому рівні, розвиток механізму «експорту інновацій», подолання негативних драйверів, які стримують розвиток багатостороннього партнерства між підприємствами галузі, тощо;

на рівні координаційної ради переробної галузі, яка діє на постійній основі та є ініціатором формування інтегрованих логістичних систем в межах галузі – розвиток переробної промисловості в цілому – методологічна, фінансова та законодавча підтримка; можливість залучення до логістичної системи органів державної влади, наукових та фінансових установ, розробка та впровадження єдиного інформаційного ресурсу підтримки логістичної системи на базі шерінг-платформи.

Таким чином, запропонований організаційно-економічний механізм управління ЛБП переробної галузі включає в себе організаційні, контрактаційні,

гармонізаційні та трансформаційно-інноваційні компоненти, які визначають зміст галузі та можливості її розвитку. Конкретний склад учасників логістичних системи та їх взаємозв'язок здійснюється за допомогою складання логістичних схем. Основні (контрактори) і другорядні види економічної діяльності (субконтрактери), кодифікуються відповідно до загального класифікатора видів економічної діяльності.

Апробацію запропонованого методичного підходу до формування системи ЛБП було здійснено для формування оптимальної ланцюга поставок в межах інтегрованої системи логістичних бізнес-процесів олійно-жирового комплексу України. Побудована система ЛБП для групи підприємств з виробництва соняшникової олії, де ТОВ «Інтер Агролайн» виконує функції контрактора при здійсненні субконтрактної схеми. На підставі визначених в кожній групі ЛБП вимог замовника-контрактора здійснено вибір оптимальних субконтракторів. Для оцінки і вибору оптимальної ланцюга поставки розглянуто три варіанти субконтрактації виробництва продукції в період максимального завантаження виробничих потужностей підприємства-контрактора (табл. 1).

Таблиця 1 – Вибір оптимального варіанту субконтрактації виробництва соняшникової олії

Групи ЛБП	ПАТ Пологовський олійно-екстракційний завод	ПрАТ Київський маргариновий завод	ТОВ Нововолинський завод дезодорованих олій
Шерінгові показники	0,334	0,161	0,155
Оцінка субконтракторів виробництва	0,34	0,31	0,38
Оцінка субконтракторів складування	0,84	0,65	0,72
Оцінка субконтракторів транспортування	0,30	0,53	0,48
Інтеграція з бізнес-процесами контрактора	0,93	0,88	0,87
Загальна оцінка	0,549	0,506	0,521

Отримане максимальне значення загальної оцінки відповідає варіанту 1 – використання у якості субконтрактора ПАТ Пологовський олійноекстракційний завод, який є оптимальним для логістичної системи підприємств: ПП «Меридіан» – ТОВ «Укрспецвантаж» – ПАТ «Пологовський олійно-екстракційний завод» – ТОВ «Акрукс Груп» – ТОВ «Інтер Агролайн» в рамках конкретного проекту. Запропонована економіко-математична модель базується на використанні теорії нечітких множин і дозволяє оцінювати як кількісні, так і шерінгові показники. Використання моделі дозволяє оптимізувати структуру інтегрованої логістичної системи з виробництва соняшникової олії відповідно до цілей контрактора, рівня завантаження потужностей підприємств-субконтракторів та зміни кон'юнктури ринку.

Контроль за реалізацією бізнес-процесів виведених на субконтрактацію пропонується здійснювати за допомогою механізму облікового хронографу логістичних бізнес-процесів (рис. 5). Відображення в обліку субконтрактних розрахункових операцій ускладнюються особливостями їх відображення в облікових регістрах, що залежить від того, з яким субконтрактером ведуться розрахунки – з постачальником або з покупцем та від того, яка з господарських операцій в бізнес-

процесі є першою подією – матеріальна (відвантаження продукції), або фінансова (передача грошових коштів).

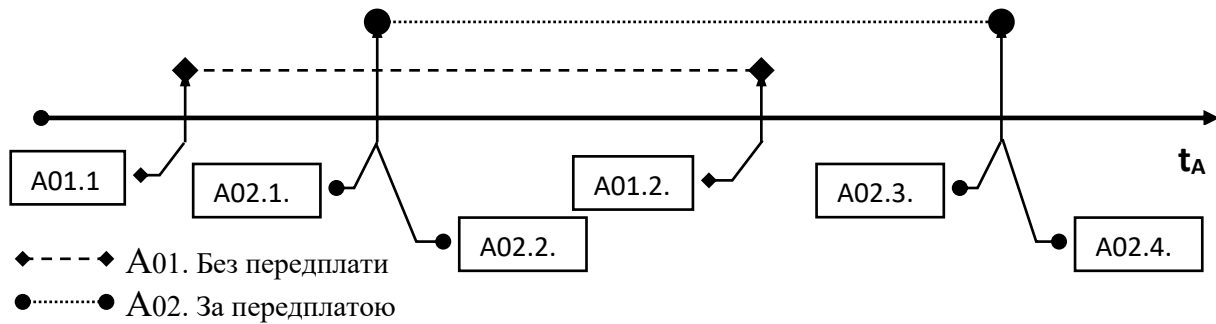

Рис. 5 – Контрольно-логістичний хронограф субконтрактних відносин в процесі транспортування

Таким чином, розроблений алгоритм формування системи ЛБП переробної галузі в умовах багатостороннього партнерства містить чотири основні етапи, які передбачають застосування відповідних математичних методів: визначення критеріальної бази вибору субконтракторів, вибору найбільш оптимальних ланцюгів постачання за обраними критеріями, контролю субконтрактних відносин за допомогою контрольно-логістичного хронографа та оцінки ефективності функціонування підприємств в межах інтегрованої логістичної системи.

Метою функціонування і формування системи ЛБП є генерація та використання стійких та унікальних комбінацій конкурентних переваг певній території та організацій за допомогою спільних дій і зусиль, спрямованих на створення єдиного простору доданої вартості. Головною особливістю системи ЛБП є трансформація відносин і перенесення акценту на взаємодію (транзакційні відносини) між її учасниками від точки виникнення поточкових процесів і функцій до точки прикладання, переходу і припинення існування їх первісної форми та змісту в рамках повного логістичного циклу. Поряд з цим можна говорити про комплексність логістичної послуги (як про продукт системної інтеграції), створення логістичної ренти та організаційно-специфічних активів переробної галузі як основних складових логістичної системи. Їх існування сприяє підвищенню логістичного та конкурентного потенціалу галузі та території в цілому, створення ресурсної та процесної синергії логістичної системи.

В зв'язку з цим, економічний ефект від оптимізації системи ЛБП є багаторівневим, як на рівні окремих виробничих і логістичних взаємозв'язків для кожного учасника багатостороннього партнерства, так і синергетичний ефект в рамках галузевої інтеграції, її вплив на економічний стан переробної галузі та національну економіку в цілому. В цілому, соціально-економічний ефект формування системи логістичних бізнес-процесів досягається за рахунок:

індивідуальних ефектів для окремих підприємств – економії сукупних виробничих витрат, вивільнення виробничих фондів контрактора, збільшення обсягів продукції, яку вироблено за допомогою механізмів субконтрактації, розширення інноваційного потенціалу виробництва за рахунок зростання рівня спеціалізації підприємств-учасників логістичної системи;

синергетичних ефектів для галузі – зменшення рівня безробіття та зростання кількості кваліфікованих кадрів у різних галузях переробної промисловості, зменшення кількості збиткових підприємств в галузі за рахунок їх залучання до ланцюгів поставок, збільшення загальної кількості підприємств-учасників логістичних систем за рахунок малого та середнього бізнесу, підприємств суміжних галузей та логістичної інфраструктури, економія витрат на реалізацію державних проєктів та програм, збільшення податкових надходжень до бюджетів різних рівнів.

Практична апробація результатів дослідження дозволила зробити висновок про можливість використання запропонованих методичних підходів до формування інтегрованих логістичних систем та реалізації логістичного управління не лише в межах переробної галузі, але й інших галузевих, міжгалузевих та регіональних виробничих комплексах.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичні узагальнення та запропоновано нове вирішення актуального завдання розвитку теоретичних положень, розробки науково-методичних підходів і практичних рекомендацій щодо формування системи логістичних бізнес-процесів переробної галузі в умовах багатостороннього партнерства. У результаті дослідження одержано такі висновки:

1. Аналіз існуючих підходів до теорії логістичного управління галузевими комплексами дозволив дійти висновку про необхідність удосконалення методичних підходів до формування системи логістичних бізнес-процесів, які б враховували специфіку діяльності підприємств переробної галузі України. Узагальнено еволюцію наукових поглядів та теоретико-методичних підходів щодо розвитку інтегрованої логістики. Обґрунтовано концептуальні положення мультимодального управління матеріальними потоками, інформаційним обміном та господарськими процесами в логістичних системах, які передбачають використання шерінгових показників для оптимізації бізнес-процесів, що дало змогу сформувати структуру системи логістичних бізнес-процесів із узгодженням інтересів контрактора та субконтракторів.

2. Удосконалено понятійний апарат теорії логістичного управління галузевими об'єднаннями ді, що дозволило ввести поняття «логістичний бізнес-процес галузі» як сукупності взаємопов'язаних логістичних операцій та функцій, що здійснюються учасниками бізнес-середовища з метою реалізації галузевих проєктів, збільшення конкурентоспроможності галузі та розвитку регіону її локалізації. Теоретичним базисом дослідження стала економічна категорія «інтегрована логістична система», яка розглядається як довгострокове рівноправне партнерство юридично незалежних підприємств шляхом об'єднання їх ключових компетенцій з метою переміщення матеріальних і супутніх потоків в межах системи ЛБП на основі багатостороннього партнерства. Це дозволило розширити систему логістичних бізнес-процесів за рахунок процесів субконтрактації.

3. За результатами аналізу діяльності підприємств переробної галузі України виявлено основні проблеми розвитку переробної промисловості в цілому, галузевих комплексів та окремих підприємств з позиції організації логістичних бізнес-процесів. На підставі проведеного аналізу визначено низький рівень рентабельності

галузі та неефективність самостійної реалізації низки логістичних бізнес-процесів з обслуговування матеріальних, інформаційних та фінансових потоків. Доведено необхідність формування інтегрованої системи логістичних бізнес-процесів на рівні галузевих комплексів з урахуванням особливостей функціонування окремих підприємств переробної галузі.

4. Запропоновано комплекс заходів оцінки та вибору субконтрактерів рівня постачальник, перевізник, субпідрядник та інших, в залежності від матеріальних, інформаційних та фінансових потреб контрахтера, що відбувається на підставі шерінгових показників («онлайн-репутація», «історія активності», «кредитна історія», «індекс довіри», тощо). Запропоновано для планування та побудови субконтрактних бізнес-процесів в переробній галузі застосовувати інформаційно-комунікаційні системи зі спільними бізнес-платформами та локальними базами даних. Формування та використання інформації про учасників субконтрактних відносин має базуватись на принципах економіки спільного споживання.

5. Розроблено економіко-математичну модель формування системи логістичних бізнес-процесів переробної галузі на основі оптимізації ланцюгів постачання за кількісними та якісними критеріями, які відображають характер взаємодії між усіма учасниками системи ЛБП та складають основу її оптимізації, що забезпечує мінімізацію ризиків з одночасною максимізацією якісних показників. Декомпозиція ЛБП в рамках оптимізаційної моделі дозволяє виділити основні групи вимог, що пред'являються до бізнес-процесів. Ступінь задоволення вимог дає можливість оцінити рівень досягнення цілей реалізації кожного логістичного процесу.

6. Запропонований організаційно-інформаційний механізм управління інтегрованими логістичними системами переробної галузі являє собою сукупність суб'єктів і об'єктів управління, які взаємопов'язані за допомогою факторів, принципів, інструментів і функцій управління на базі інформаційного забезпечення, що є об'єднуючим елементом, в рамках формування оптимальних ланцюгів поставок. Реалізація запропонованого механізму досягаються в рамках двох напрямків: оптимізації логістичних бізнес-процесів та розвитку переробної промисловості в цілому за рахунок посилення інтеграційної функції субконтрактації на галузевому рівні та можливість залучення до логістичної системи підприємств суміжних галузей.

7. Для системного моніторингу логістичних бізнес-процесів з позицій різних учасників субконтрактних відносин, ідентифіковано та представлено в хронологічній послідовності контрольні-логістичні моменти, що виникають в системі ЛБП в ході реалізації бізнес-процесів. Систематизовано контрольні-логістичні підпроцеси в субконтрактних відносинах і запропоновано інструмент контрольні-логістичного хронографу, який забезпечує своєчасне облікове і документальне підтвердження бізнес-процесів, та їх інформаційне наповнення для цілей управління, в залежності від факторної класифікації. Це дозволяє стандартизувати і привести управління бізнес-процесами до єдиних уніфікованих контрольні-логістичних процедур.

8. Удосконалено методичний інструментарій оцінки впливу інтегрованої логістичної системи на ефективність функціонування як окремих підприємств

переробної галузі шляхом виокремити внеску кожного учасника багатостороннього партнерства в результативність проекту, так і врахувати синергетичний ефект отриманий завдяки регіональній та галузевій інтеграції логістичних бізнес-процесів.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Монографії

1. Лазаренко Д. О., Павловський П. В. Інновації в функціонуванні мережі бізнес-процесів. *Інноваційне промислове підприємство у формуванні сталого розвитку: монографія*. Київ. 2018. С. 206-216 (0,8 ум.-друк. арк.). Особистий внесок: визначено особливості використання логістичних інформаційних систем на підприємствах переробної галузі (0,4 ум.-друк. арк.).

2. Лазаренко Д. О., Павловський П. В. Інформація, як ресурс управління соціально-економічними системами. [Information as resource management of socio-economic systems]. *Social and economic changes of contemporary society: monograph*. Opole. The Academy of Management and Administration in Opole. 2017. PP. 96-101 (0,35 ум.-друк. арк.). Особистий внесок: методичний підхід до оцінки ефективності інформаційно-управляючої системи і побудова матриці інформаційно-методичного забезпечення рішення завдань управління на галузевому рівні (0,2 ум.-друк. арк.).

3. Лазаренко Д. О., Павловський П. В. Функціонування логістичних інформаційних систем менеджменту бізнес-процесів. *Sustainable Development: Social and Economic Changes: monograph*. Opole. The Academy of Management and Administration in Opole. 2016. P. 236-242 (0,4 ум.-друк. арк.). Особистий внесок: розроблено пропозиції із стандартизації та приведення управління бізнес-процесами до єдиних уніфікованих контрольних-логістичних процедур (0,2 ум.-друк. арк.).

Статті у наукових фахових виданнях

4. Павловський П. В. Сучасні концепції ефективного управління бізнес-процесами в переробній галузі. *Ефективна економіка*¹. 2018. №1. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua> (0,44 ум.-друк. арк.).

5. Павловський П. В. Розвиток організаційно-інформаційного механізму управління логістичними бізнес-процесами переробної галузі. *Держава та регіони. Серія Економіка та підприємництво*, 2017. № 1. С. 107-111 (0,48 ум.-друк. арк.).

6. Павловський П. В. Реалізація інтегрованої логістичної системи управління бізнес-процесами в галузевих підсистемах національної економіки. *Схід*, 2016. № 1 (141). С. 32-35 (0,43 ум.-друк. арк.).

7. Павловський П. В. Економіко-математична модель інтегрованого логістичного управління у переробній промисловості. *Схід*, 2016. № 3 (143). С. 38-42 (0,44 ум.-друк. арк.).

8. Павловський П. В. Оптимізація логістичних бізнес-процесів ресурсного забезпечення підприємств переробної галузі в контексті формування загальнодержавного та галузевого контурів логістичного управління.

¹ Включено до міжнародних наукометричних баз даних: Google Scholar, Index Copernicus

Вісник Донбаської державної машинобудівної академії, 2015. №1 (34). С. 234-237 (0,47 ум.-друк. арк.).

Публікації апробаційного характеру

9. Павловський П.В. Сучасні логістичні інформаційні системи менеджменту бізнес-процесів. *Польсько-українське співробітництво в розв'язанні сучасних соціально-економічних проблем: наука, освіта, досвід*: матер. Міжн. наук.-практ. конф. присвяченій III Symposium naukowe «Ukraina-Polska – współpraca synergetyczna» (г. Kijów, Połtawa, Słowiańsk, 13-19 lutego 2017). С. 73-76 (0,25 ум.-друк. арк.).

10. Павловський П.В. Логістична концепція оперативного управління типовими бізнес-процесами підприємства. *Соціальна відповідальність: сучасні виклики*: матер. Міжн. наук.-практ. конф. (м. Краматорськ, 21-22 квіт. 2016 р.). Краматорськ: ДДМА. 2016. С. 269-272 (0,14 ум.-друк. арк.).

11. Лазаренко Д.О., **Павловський П.В.** Інформаційно-логістичні методи управління зовнішньоекономічними бізнес-процесами переробного підприємства. *Логістичні аспекти управління зовнішньоекономічною діяльністю*: матер. Міжн. наук.-практ. конф (м. Умань, 14-15 квітня 2016 р.). 2016. С. 9-10 (0,14 ум.-друк. арк.). Особистий внесок: систематизовані методичні підходи до управління зовнішньоекономічними бізнес-процесами переробних підприємств (0,07 ум.-друк. арк.).

12. Лазаренко Д.О., **Павловський П.В.** Інформаційно-аналітичне забезпечення управління бізнес-процесами. *Economics, management law: problems of establishing and transformation: Proceedings of the International Conference (Dubai, 26 Feb., 2016)*. 2016. С. 229-232 (0,26 ум.-друк. арк.). Особистий внесок: *структурне представлення інформаційно-аналітичного забезпечення та комплексу інформаційної підтримки системи контролінгу бізнес-процесів в переробній галузі* (0,12 ум.-друк. арк.).

АНОТАЦІЯ

Павловський П. В. Формування системи логістичних бізнес-процесів переробної галузі. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. – Донбаська державна машинобудівна академія Міністерства освіти і науки України, Краматорськ, 2018.

В процесі дослідження поглиблено теоретичні засади, удосконалено методичний підхід та механізм формування системи логістичних бізнес процесів переробної галузі. Розвинуто: понятійний апарат теорії логістичного управління за рахунок економічних категорій «логістичний бізнес-процес галузі» та «інтегрована логістична система»; методичний інструментарій оцінки впливу логістичної інтеграції на ефективність функціонування підприємств переробної галузі; аналітичне забезпечення процесу субконтрактації в переробній галузі. Удосконалено теоретичні положення розвитку інтегрованої логістики, як концепції мультимодального управління матеріальними

потоками, інформаційним обміном та господарськими процесами; методичний підхід до формування системи ЛБП в умовах багатостороннього партнерства; методичний підхід до реалізації організаційно-інформаційного механізму управління ЛБП переробної галузі; організаційну процедуру контролю за реалізацією бізнес-процесів, які виведено на субконтрактацію, що базується на використанні контрольно-логістичного хронографу субконтрактних відносин.

Ключові слова: бізнес-процеси, логістика, переробна галузь, національна економіка, інтеграція, бізнес-система, логістичний момент.

АННОТАЦИЯ

Павловский П. В. Формирование системы логистических бизнес-процессов перерабатывающей отрасли. – Квалификационная научная работа на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.03 – экономика и управление национальным хозяйством. – Донбасская государственная машиностроительная академия Министерства образования и науки Украины, Краматорск, 2018.

В процессе исследования углубленно теоретические основы, усовершенствован методический подход и механизм формирования системы логистических бизнес-процессов перерабатывающей отрасли. Развито: понятийный аппарат теории логистического управления за счет экономических категорий «логистический бизнес-процесс отрасли» и «интегрированная логистическая система»; методический инструментарий оценки влияния логистической интеграции на эффективность функционирования предприятий перерабатывающей отрасли; аналитическое обеспечение процесса субконтрактации в перерабатывающей отрасли. Усовершенствованы теоретические положения развития интегрированной логистики, как концепции мультимодального управления материальными потоками, информационным обменом и хозяйственными процессами; методический подход к формированию системы ЛБП в условиях многостороннего партнерства; методический подход к реализации организационно-информационного механизма управления ЛБП перерабатывающей отрасли; организационную процедуру контроля за реализацией бизнес-процессов, которые выведены на субконтрактацию, которая основывается на использовании контрольно-логистического хронографа субконтрактных отношений.

Ключевые слова: бизнес-процессы, логистика, перерабатывающая отрасль, национальная экономика, интеграция, бизнес-система, логистический момент.

ABSTRACT

Pavlovsky, P. Formation of the system of logistic business processes of the processing industry. – Qualification scientific work as the manuscript.

Thesis for a Candidate of Economics degree by specialty 08.00.03 – national economics and state economic regulation. – Donbas State Engineering Academy of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Kramatorsk, 2018.

In the course of the study, theoretical generalizations are presented and a new solution to the actual problem of the development of theoretical positions, the

development of scientific methodological approaches and practical recommendations for the formation of the system of logistic business processes (LBP) of the processing industry in the conditions of the multilateral partnership is proposed.

Analysis of the existing approaches to the theory of logistic management of industry complexes allowed us to conclude that there is a need to improve the methodological approaches to the formation of a system of logistic business processes that take into account the specifics of the enterprises of the processing industry in Ukraine. The evolution of scientific views and theoretical and methodological approaches to the development of integrated logistics is generalized. The conceptual provisions of the multi-unit management of material flows, information exchange and economic processes in logistic systems, which involve the use of shrinking technologies for business process optimization, have been substantiated, which has made it possible to optimize the structure of the logistic business processes system in order to reconcile the interests of the contractor and subcontractors.

The conceptual apparatus of the theory of logistic management of inter-branch associations was improved, which allowed introducing the concept of "logistic business process of the industry" as a set of interrelated logistics operations and functions carried out by participants of the business environment with the aim of implementing sectoral projects, increasing the competitiveness of the industry and the development of the region of its localization. The theoretical basis of the study was the economic category "integrated logistics system", which is considered as a long-term equitable partnership of legally independent enterprises by combining their key competencies to move material and accompanying flows within the LBP system based on multilateral partnership. This allowed to expand the system of logistics business processes due to the processes of subcontracting.

According to the results of the analysis of the enterprises of the processing industry of Ukraine, the main problems of the development of the processing industry as a whole, the sectoral complexes and individual enterprises from the position of organization of logistic business processes were revealed. On the basis of the analysis, the low level of profitability of the branch and the ineffectiveness of the independent realization of a number of business processes for maintenance of material, informational and other economic flows are determined. The necessity of forming an integrated system of logistic business processes at the level of interbranch complexes with the consideration of peculiarities of functioning of certain enterprises of the processing industry is proved.

The complex of measures for the assessment and selection of subcontractors of the level of supplier, carrier, subcontractor, etc., is proposed, depending on material, informational and financial needs of the contractor, which takes place on the basis of sheryny indicators ("online reputation", "history of activity", "credit history", "Trust index", etc.). It is proposed to use information and communication systems with joint business platforms and local databases to plan and build subcontract business processes in the processing industry. Formation and use of information about participants in subcontracting relations should be based on the principles of the economy of common consumption.

The economic and mathematical model of forming a system of logistic business processes of the processing industry on the basis of optimization of supply chains by quantitative and qualitative criteria that reflect the nature of interaction between all participants of the LBP system and form the basis for its optimization, which ensures

minimization of costs while maximizing quality indicators is developed. Decomposition of LBP in the framework of the optimization model allows to distinguish the main groups of requirements for business processes. The degree of satisfaction of the requirements makes it possible to assess the level of achievement of the goals of each logistics process.

The proposed organizational and informational mechanism of management of integrated logistic systems of the processing industry is a set of subjects and objects of management, which are interconnected by means of factors, principles, tools and functions of management on the basis of information support, which is a connecting element, in the framework of the formation of optimal supply chains. The implementation of the proposed mechanism is achieved in two directions: optimization of logistics business processes and the development of the processing industry as a whole due to the strengthening of the integration function of subcontracting on the inter-sectoral level and the possibility of involvement in the logistics system of the enterprises of related industries.

For systematic monitoring of logistics business processes from the standpoint of different participants in subcontracting relationships, identifying and presenting in the chronological sequence control logistics moments that arise in the LBP system during the implementation of business processes. The control-logistic subprocesses are systematized in the subcontracting relationship, and the mechanism of the control logistic chronograph is provided, which provides timely accounting and documentary confirmation of business processes, and their information content for management purposes, depending on the factor classification. It allows standardization and management of business processes to unified control logistics procedures.

The methodical tools for assessing the impact of logistic integrated systems on the efficiency of functioning as separate enterprises of the processing industry have been improved by distinguishing the contribution of each participant in the multilateral partnership in the project's effectiveness, and taking into account the synergistic effect resulting from interregional and inter-sectoral integration of logistics business processes.

Key words: business processes, logistics, processing industry, national economy, integration, business system, logistic moment.

Підписано до друку 5.01.2019. Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 0,9.
Обл.-вид. 0,9. Друк лазерний. Зам. № 4. Накл. 100 пр.

Видавець і виготівник
Донбаська державна машинобудівна академія
84313, м. Краматорськ, вул. Академічна, 72.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 1633 від 24.12.2003